

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Priorytety Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rok 2017

**w aspekcie Programu Działań Ministerstwa
Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019**

Krzysztof Jurgiel

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, styczeń 2017 r.

OBSZAR I WSPÓLNA POLITYKA ROLNA I WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

PRIORYTET 1 DZIAŁANIA MRiRW ORAZ PODLEGŁYCH SŁUŻB BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI NA RZECZ ROZWOJU WYMIANY HANDLOWEJ POLSKIEGO SEKTORA ROLNO- SPOŻYWCZEGO NA ROK 2017 I LATA KOLEJNE

6 grudnia 2016 r. Kierownictwo MRiRW przyjęło „Priorytety działań MRiRW oraz podległych służb bezpieczeństwa żywności na rzecz otwierania nowych rynków zbytu na rok 2017 i lata kolejne”.

Dokument został przygotowany we współpracy z GIW, GIORIN, GIJHARS oraz ARR i określa m.in. działania podejmowane przez resort rolnictwa oraz podległe służby weterynaryjne i fitosanitarne w zakresie otwierania nowych rynków zbytu. Jest to swoistego rodzaju wsparcie administracji państwowej, wspomaganej przez instytuty branżowe dla polskich producentów artykułów rolno-spożywczych, w formie usystematyzowanego otwierania nowych rynków zbytu (lub asortymentowego poszerzania istniejących możliwości eksportowych na częściowo otwartych rynkach), a w dalszej kolejności właściwego ukierunkowania i integracji działań promocyjnych realizowanych na rynkach krajów trzecich.

W pierwszej kolejności określono 15 najbardziej perspektywicznych dla polskiego eksportu rynków zbytu: Zjednoczone Emiraty Arabskie, Indie, Japonia, Chiny i Tajwan, Kanada, Algieria, Republika Południowe Afryki, Stany Zjednoczone, Arabia Saudyjska, Egipt, Wietnam, Iran, Białoruś i Kazachstan. Najważniejsze działania przewidywane na rok 2017 dotyczyć będą otwarcia lub poszerzenia dostępu do ww. rynków, z uwzględnieniem perspektywicznych produktów na poszczególnych rynkach.

W drugiej kolejności działania będą ukierunkowane na otwieranie lub poszerzenie dostępu do rynków będących w sferze potencjalnego zainteresowania polskiej branży rolno-spożywczej (ze względu na realne zainteresowanie importerów rynku docelowego określonymi polskimi produktami, z uwzględnieniem oceny realnej możliwości lokowania na tych rynkach polskiej produkcji), a które nie wymagają długotrwałych procedur lub które, w ocenie polskich placówek dyplomatycznych, a także na podstawie dotychczasowego doświadczenia GIW i PIORiN, uda się zakończyć w stosunkowo krótkim czasie.

Elementem dodatkowej aktywności MRiRW będzie otwieranie lub poszerzenie dostępu do wybranych rynków, wymagających długotrwałych procedur, na których polskie organizacje branżowe prowadzą kampanie informacyjno-promocyjne mające na celu wzrost świadomości konsumentów i dystrybutorów na temat walorów polskich produktów, a także do innych rynków, na których polskie produkty dostępne są w ograniczonym asortymencie.

Negocjacje oraz działania w zakresie dopuszczenia polskich produktów rolno-spożywczych do zagranicznych rynków będą wspierane przez Radców ds. Rolnych w polskich placówkach

dyplomatycznych: w Berlinie, przy Stałym Przedstawicielstwie RP w Brukseli, w Algierii, Chinach, RPA, Indiach i Zjednoczonych Emiratach Arabskich. Stanowiska te tworzone są ze względu na specyfikę branży rolnej, która wymaga specjalistycznej wiedzy oraz znajomości rynku rolno-spożywczego państwa docelowego.

PRIORYTET 2 ZMIANY WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ W LATACH 2014-2020 I PO 2020 ROKU

Rok 2017 r. będzie okresem intensywnych prac na forum UE dotyczących przyszłej WPR, zwłaszcza z uwagi na zaplanowane przez KE szerokie konsultacje dotyczące „modernizacji i uproszczenia” tej polityki oraz zapowiedziany w drugiej połowie roku dokument z opcjami zmian tej polityki po 2020 r. Istotne w tym kontekście będą działania związane z negocjacjami dotyczącymi handlu międzynarodowego, konsekwencje wyniku referendum brytyjskiego dotyczącego wyjścia z UE, nowej delimitacji obszarów z naturalnymi utrudnieniami, zmiany pozostałych polityk unijnych (w tym m.in. polityki spójności, pakietu energetyczno-klimatycznego), zaangażowanie UE w realizację Agendy Zrównoważonego Rozwoju – Agenda 2030 ONZ, czy włączanie rolnictwa we wdrażanie polityki klimatycznej. Dla modyfikacji obecnych rozwiązań WPR istotna będzie finalizacja prac nad przyjęciem przez Radę UE i PE projektu OMNIBUS, który obejmuje zmiany uproszczeniowe w czterech rozporządzeniach bazowych WPR.

PRIORYTET 3 DZIAŁANIA MRIRW WYNIKAJĄCE Z AGENDY PRAC RADY UE ORAZ KOMISJI EUROPEJSKIEJ NA 2017 ROK

W 2017 r. przewodnictwo w Radzie UE w pierwszym półroczu będzie sprawowała Malta, natomiast w drugim półroczu Estonia. Program prac Prezydencji będą kształtowały: program trio prezydencji, priorytety wyznaczone przez Radę Europejską, w tym Agenda Strategiczna 2014; a także program prac Komisji Europejskiej na 2017 r.

1. Dyskusja na temat przyszłości WPR po 2020 roku

Na marcowym posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa Prezydencja maltańska przewidziała wymianę opinii nt. przyszłości WPR. W tym czasie trwać będą zapowiedziane przez Komisję szerokie konsultacje w sprawie uproszczenia i modernizacji Wspólnej Polityki Rolnej. Polska oczekuje, że planowana dyskusja ministrów będzie istotnym elementem w procesie poprzedzającym przygotowanie oczekiwanego w drugiej połowie roku 2017 komunikatu KE nt. przyszłości WPR.

2. Sytuacja na rynkach rolnych

Innym istotnym zagadnieniem podczas Prezydencji maltańskiej będą działania instytucji unijnych i państw członkowskich zmierzające do dalszego ustabilizowania sytuacji na poszczególnych rynkach rolnych, a zwłaszcza rynku mleka i wieprzowiny. Co prawda dane z drugiej połowy 2016 r. wskazują na pewną poprawę sytuacji na rynkach, niemniej podczas Prezydencji maltańskiej Komisja Europejska przedstawi informacje na temat wdrażanych środków przeciwdziałania kryzysowi.

W opinii MRiRW niezależnie od faktu czy środki pomocowe wprowadzone w ramach pakietu wsparcia z lipca 2016 r. okażą się wystarczające dla ostatecznego ustabilizowania dochodowości gospodarstw rolnych, bieżąca sytuacja na rynku musi nadal być przedmiotem szczegółowego monitorowania.

3. Wzmocnienie pozycji rolnika w łańcuchu żywnościowym

Będą również kontynuowane prace w zakresie wzmocnienia pozycji rolnika i walki z nieuczciwymi praktykami handlowymi. Program prac Prezydencji maltańskiej w tym zakresie wpisuje się w Program prac Komisji Europejskiej na 2017 r. Komisja Europejska zamierza podjąć działania dotyczące łańcucha dostaw żywności, w celu rozwiązania problemu nierównej pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności. Zdaniem MRiRW Komisja powinna pilnie wprowadzić przepisy zakazujące nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez stronę silniejszą w łańcuchu dostaw żywności.

4. Polityka liberalizacji handlu artykułami rolno-spożywczymi

Ponadto jednym z priorytetów będą rolne aspekty polityki handlowej UE. Debata w tym zakresie będzie opierać się na opublikowanym w listopadzie 2016 r. specjalnym raporcie Komisji Europejskiej na powyższy temat. Inicjatorem przygotowania raportu była m.in. Polska. MRiRW oczekuje, że nastąpi większe zaangażowanie Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dyskusję oraz wypracowywanie stanowiska na negocjacje umów handlowych i w ramach WTO.

5. Istotne tematy dla MRiRW

W ramach prac Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa będzie kontynuacja prac nad uproszczeniem poprzez zmiany w aktach bazowych WPR zawarte w projekcie rozporządzenia tzw. OMNIBUSU. MRiRW oczekuje, że prace te pozwolą na uwzględnienie dodatkowych propozycji uproszczeń przedstawionych na dotychczasowym etapie prac.

Kontynuowane będą także prace nad propozycjami KE dotyczącymi rozporządzeń w sprawie redukcji emisji w sektorach gospodarki nieobjętych systemem ETS (rolnictwo, budownictwo, transport) i sektorze użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF). W dyskusjach MRiRW będzie oczekiwać specyficznego traktowania sektora rolnego w procesie negocjacji kształtu przyszłej polityki energetyczno-klimatycznej UE.

OBSZAR II KONKURENCYJNOŚĆ ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ ORAZ BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI

PRIORYTET 1 PROGRAM ROZWOJU GŁÓWNYCH RYNKÓW ROLNYCH W POLSCE NA LATA 2016-2020

Wdrażanie opracowanego w MRiRW programu, który koncentruje się na dziewięciu głównych rynkach rolnych, tj. rynkach: zbóż, rzepaku, wieprzowiny, wołowiny, drobiu, mleka i przetworów mlecznych, cukru, owoców i warzyw oraz tytoniu. Analizowany będzie stopień realizacji kierunkowych wskaźników realizacji celów w odniesieniu do poszczególnych ww. rynków. Analizie poddane będą poniższe wskaźniki: wzrost sprzedaży zagranicznej, wzrost udziału żywca wprowadzanego do obrotu na podstawie umów pisemnych, wzrost odsetka produktów wprowadzanych do obrotu przez grupy producentów rolnych lub organizacje producentów, zwiększenie liczby producentów. MRiRW uruchamiać będzie sukcesywnie dostępne mechanizmy wsparcia celem realizacji programu.

PRIORYTET 2 WZMOCNIENIE POZYCJI ROLNIKA – PRODUCENTA W ŁAŃCUCHU ŻYWNOŚCIOWYM

W roku 2017 zaczną obowiązywać ustawy:

- o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolno-spożywczymi (ocena skuteczności wprowadzonych rozwiązań, liczba zgłoszeń do UOKiK);
- o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników (tzw. rolniczy handel detaliczny);
- o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych („Produkt Polski”) – dobrowolne znakowanie oznaczeniem „Produkt Polski”;
- o zmianie ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych – działania promocyjne finansowane ze środków funduszy będą dotyczyły produktów wytworzonych w Polsce;
- o funduszach ochrony przychodów rolniczych.

Ponadto będzie kontynuowane procedowanie projektu ustawy o spółdzielniach rolników. Zaproponowane rozwiązania przyczynią się do lepszego i efektywniejszego funkcjonowania podmiotów działających w branży rolno-spożywczej.

PRIORYTET 3 UBEZPIECZENIA W ROLNICTWIE – ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STRAT W ROLNICTWIE

Utworzenie Rolniczego Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych przy współudziale Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników. Ta forma ubezpieczenia zapewni kompleksową usługę ubezpieczenia upraw rolnych, zwierząt gospodarskich, mienia rolniczego oraz OC rolników-członków TUW. Ubezpieczenie zmniejszy ryzyko prowadzenia produkcji rolnej oraz zabezpieczy przed spadkiem dochodów, zapewni środki na wznowienie lub kontynuację produkcji. Nastąpi uniezależnienie od firm komercyjnych.

PRIORYTET 4 PRZETWÓRSTWO ROLNO-SPOŻYWCZE

Polska jest szóstym producentem żywności w UE za Niemcami, Francją, Włochami, Wielką Brytanią i Hiszpanią, z udziałem wartościowym wynoszącym ok. 9 %. Polski sektor spożywczy stanowi ponad 20 % wartości sprzedaży całego krajowego przemysłu i tworzy go około 16 tys. firm zatrudniających 402 tys. osób, tj. ok. 16 % zatrudnionych w przemyśle krajowym.

Wartość sprzedaży sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w Polsce stanowi ponad 6 % PKB.

Największy udział w przemyśle spożywczym ma przetwórstwo mięsa – ok. 22% . O połowę mniejszy udział mają branża mleczarska - ok. 12 % oraz napojów alkoholowych - ok. 10%. Znaczącą pozycję w polskim przemyśle spożywczym mają branża owocowo-warzywna, piekarska i ciastkarska, których udział wynosi od 5,9% do 7,4% wartości produkcji sprzedanej tego działu produkcji.

Na tle całego unijnego przemysłu spożywczego polski przemysł spożywczy wyróżnia się produkcją mleka i przetworów mleczarskich z udziałem 8,2%, co daje nam czwartą pozycję w UE.

Przemysł mięsny zajmuje piątą pozycję z udziałem 10,4%. Na szóstym miejscu jest przemysł owocowo-warzywny (10,5%), napojów alkoholowych (9,8%) oraz piekarski i ciastkarski (6,3%).

Wyniki polskiego handlu artykułami rolno-spożywczymi potwierdzają utrzymującą się wysoką pozycję tej branży na arenie międzynarodowej. Jest to zarówno zasługą stosowania nowoczesnych technologii przetwórczych i wysokiej jakości surowców, jak i produkowania tradycyjnych wyrobów w oparciu o oryginalne receptury. Za sukcesem eksportowym stoi zmodernizowane rolnictwo i sektor przetwórczy. Ze względu na istotne znaczenie gospodarcze branża rolno-spożywcza znalazła się wśród gałęzi przemysłu o największym potencjale innowacyjnym i konkurencyjnym tzw. Krajowe Inteligentne Specjalizacje (KIS). Zgodnie z założeniami Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, projekty wpisujące się w Krajowe Inteligentne Specjalizacje będą w szczególny sposób wspierane finansowo, w ramach m.in. Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (POIR).

Ponadto do Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju został zgłoszony projekt strategiczny pn. Innowacyjne przetwory owocowo-warzywne.

Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego jako działanie priorytetowe został wskazany w „Programie Rozwoju Głównych Rynków Rolnych w Polsce na lata 2016-2020”.

PRIORYTET 5 ROZWÓJ ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO

Dynamicznie rozwijający się w UE i na świecie rynek żywności ekologicznej jest ogromną szansą na wykorzystanie potencjału polskiego rolnictwa i dalsze zwiększanie eksportu żywności. Naturalne metody produkcji stosowane przez gospodarstwa rodzinne umożliwiają szeroki rozwój rolnictwa ekologicznego w Polsce. Przy zapewnieniu odpowiedniego wsparcia jest to szansa na poprawę dochodowości tych gospodarstw. Zidentyfikowaliśmy najważniejsze problemy rolnictwa ekologicznego oraz przystępujemy do weryfikacji Ramowego Planu Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2014-2020.

PRIORYTET 6 REALIZACJA PROW 2014-2020

Wdrażany obecnie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 został przyjęty przez Komisję Europejską w dniu 12 grudnia 2014r.

Budżet programu wynosi przeszło 13, 5 mld euro (8,6 mld euro z budżetu UE i 4,9 mld euro z budżetu krajowego).

Program obejmuje 15 działań i 30 poddziałań, w tym 42 typy operacji. Do chwili obecnej zostało złożonych ponad 1,7 mln wniosków, na kwotę stanowiącą 33% całkowitej alokacji Programu.

Ponad 21% budżetu PROW 2014-2020 stanowią podpisane umowy/wydane decyzje.

ARiMR wypłaciła beneficjentom Programu około 9% środków z całej puli przeznaczonej na realizację PROW 2014 – 2020.

Do chwili obecnej opublikowano dwie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 349) oraz o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. poz. 378).

W dniu 18 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy *o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. 2017, poz. 5).

Ponadto opublikowano 38 rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, określających szczegółowe zasady i tryb przyznawania pomocy i wypłat w ramach poszczególnych instrumentów PROW 2014-2020 oraz rozporządzeń horyzontalnych

1. Zmiany Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Rozpoczęte w roku 2015 wdrażanie zaprojektowanych działań PROW 2014-2020 pokazało, że potrzebne będą zmiany zasad realizacji niektórych instrumentów pomocy i lepsze ich dostosowanie do potrzeb rolników i innych beneficjentów. Procedury Unii Europejskiej dopuszczają wprowadzanie takich zmian.

Kierownictwo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi mając na uwadze także jak najlepsze wykorzystanie dostępnych środków uznało, że konieczne jest pilne skupienie się, w 2016 roku, na dostosowaniu instrumentów PROW 2014-2020 do potrzeb i oczekiwań rolników i producentów rolnych

Umożliwiono dofinansowania modernizacji lub budowy budynków, w celu rozwoju produkcji prosiąt, również w gospodarstwach o wielkości ekonomicznej od 200 tys. euro do 250 tys. euro. Z kolei w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” w typie operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, odpowiadając na liczne postulaty przedstawicieli sektora rolno-spożywczego

wprowadzono możliwość wsparcia także budowy nowych zakładów w czterech sektorach przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych tj. mleka i wyrobów mleczarskich, mięsa, owoców i warzyw oraz zbóż. Następnie w działaniu „Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej” poddziałaniu „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników”, w typie operacji „Premie dla młodych rolników” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, uelastyczniono przepisy dotyczące przyznawania pomocy na rozwój przejmowanych gospodarstw.

Ponadto wprowadzono zmianę polegającą na rezygnacji z wyboru podmiotu wdrażającego działania „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” oraz „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw” w trybie przepisów o zamówieniach publicznych i powierzenie wdrażania tych działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR).

W czerwcu 2016 roku Komitet Monitorujący przyjął uchwałę w sprawie kolejnych zmian, umożliwiło to przedłożenie Komisji Europejskiej, w listopadzie 2016 roku, wniosku obejmującego modyfikacje, które mają na celu wsparcie gospodarstw, które ucierpiały w wyniku rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń (ASF) w Polsce.

2. Harmonogram uruchamiania naborów wniosków w roku 2017

Program realizowany jest w oparciu o ustalone na dany rok Harmonogramy ogłaszania naborów wniosków. Harmonogram na 2016 rok został przyjęty 22 stycznia 2016 roku i zaktualizowany w czerwcu 2016 roku. Do końca grudnia 2016 uruchomiono większość instrumentów wsparcia PROW 2014-2020. W połowie stycznia 2017 roku opublikowano Harmonogram planowanych naborów wniosków na rok 2017. Ustalony na 2017 rok harmonogram zakłada, że w pierwszej kolejności (marzec 2017) uruchomione będą instrumenty wspierające mniejsze gospodarstwa rodzinne – wsparcie na restrukturyzację małych gospodarstw i premie na rozpoczynanie działalności pozarolniczej. Z kolei gospodarstwa rodzinne prowadzące produkcję prosiąt, bydła mięsnego lub mleka krowiego, ponownie będą mogły składać wnioski, na dofinansowanie inwestycji zwiększających ich konkurencyjność i poprawiających ogólne wyniki ekonomiczne w tych gospodarstwach, w czerwcu br.

W roku 2017 podmioty prowadzące działalność przetwórczą będą mogły ubiegać się w ramach „Przetwórstwa i marketingu produktów rolnych” o pomoc na budowę nowych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego. Również rolnicy i ich domownicy, którzy chcą rozpocząć działalność w zakresie małego przetwórstwa, będą mogli w III kwartale br. roku wnioskować o pomoc w wysokości do 300 tys. zł.

W maju i czerwcu 2017 roku planowane jest uruchomienie pakietu instrumentów związanych z transferem wiedzy i innowacji w rolnictwie, w tym m.in. działań ukierunkowanych na zapewnienie usług doradczych i szkoleń dla rolników i posiadaczy lasów oraz działania „Współpraca”. Które ukierunkowane jest na wsparcie współpracy pomiędzy nauką (jednostki naukowo-badawcze) i praktyką (rolnicy i przedsiębiorcy rolni), w celu wdrażania innowacji w sektorze rolno – spożywczym.

Samorządy województw na przełomie I i II kwartału br. uruchomią nabory wniosków na realizację przedsięwzięć z zakresu budowy lub modernizacji infrastruktury handlowej (targowiska wiejskie) w miejscowościach do 200 tys. mieszkańców. Również w bieżącym roku samorządy lokalne będą mogły wnioskować o środki na realizację inwestycji z zakresu budowy, modernizacji lub renowacji obiektów pełniących funkcje kulturalne, a także na zagospodarowanie i ukształtowanie przestrzeni centrów małych miejscowości wiejskich.

Lokalne grupy działania przez cały 2017 rok prowadzą nabory na operacje realizowane w ramach poddziałania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”, w tym m.in. na tworzenie i rozwijanie małej i średniej przedsiębiorczości oraz na tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości, w tym m.in. inkubatorów lokalnego przetwórstwa.

Warto podkreślić, że w czerwcu br. gospodarstwa, które znajdują się na obszarze występowania ASF będą mogły ubiegać się o premię na restrukturyzację małych gospodarstw lub o premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej, w ramach naboru tematycznego dedykowanego dla tych gospodarstw.

Ponadto planuje również uruchomienie w III kwartale 2017 roku poddziałania „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof”, typ operacji „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej”. Przedmiotem wsparcia będzie m.in. realizacja operacji inwestycyjnych polegających na budowie infrastruktury potrzebnej do stworzenia odpowiednich warunków bioasekuracji, w szczególności ogrodzeń i niecek do dezynfekcji.

PRIORYTET 7 ŁAGODZENIE SKUTKÓW RYNKOWYCH ORAZ ZAGROŻEŃ EPIZOOTYCZNYCH WYNIKAJĄCYCH Z WYSTĄPIENIA AFRYKAŃSKIEGO POMORU ŚWIŃ, WYSOCE ZJADLIWEJ GRYPY PTAKÓW I INNYCH CHORÓB ZAKAŹNYCH ZWIERZĄT

1. Afrykański pomór świń

W związku z koniecznością łagodzenia skutków rynkowych oraz ograniczania zagrożenia epizootycznego przyjęto:

- ustawę z dnia 23 września 2016 r. *o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt* (Dz. U. poz. 1605) oraz
- ustawę z dnia 5 września 2016 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1444).

Rozwiązania zawarte w pierwszej z wymienionych ustaw usprawnią działania Inspekcji Weterynaryjnej w walce z chorobami zakaźnymi zwierząt, w tym z afrykańskim pomorem świń oraz gripą ptaków.

Ustawa umożliwia m.in:

- lepsze identyfikowanie podmioty prowadzących działalność nadzorowaną,
- skutecznie egzekwowanie, przez posiadaczy zwierząt, przestrzeganie nakazów i zakazów związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,

- nakładanie przez organy Inspekcji Weterynaryjnej kar pieniężnych za niewykonywanie niektórych obowiązków związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
- nakazanie posiadaczowi zwierząt podjęcia określonych działań, aby zabezpieczyć gospodarstwo przed przenikaniem czynnika zakaźnego, przy zwalczaniu choroby zakaźnej zwierząt,
- zabicie lub poddanie ubojowi zwierząt gospodarskich w celu ograniczenia ich populacji w gospodarstwie,
- wykonywanie odstrzału sanitarnego dzików nie tylko na terenie obwodów łowieckich, ale także na obszarach objętych ochroną, takich jak np. parki narodowe oraz zwrotu kosztów w formie zryczałtowanej za wykonywanie odstrzału sanitarnego.

Głównym celem drugiej z wymienionych ustaw jest potrzeba zapewnienia możliwości zagospodarowania produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi wyprodukowanych z mięsa świń wolnych od wirusa afrykańskiego pomoru świń, utrzymywanych na obszarach, na których wprowadzono ograniczenia w związku z wystąpieniem tego wirusa na terytorium Polski.

Rozwiązania przyjęte w ww. ustawach są na bieżąco realizowane.

2. Grypa ptaków

Zwalczanie grypy ptaków odbywa się na podstawie rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie zwalczania grypy ptaków (Dz. U. Nr 239, poz. 1752). Rozporządzenie to wdraża postanowienia dyrektywy Rady 2005/94/WE odnoszącej się do wspólnotowych środków zwalczania grypy ptaków .

Jednakże mając na uwadze fakt, że wysoce zjadliwa grypa ptaków jest chorobą zakaźną ptaków o wysokiej śmiertelności, która w bardzo krótkim czasie może osiągnąć rozmiary epizooocji, wydane zostało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 grudnia 2016 r. w *sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków* (Dz. U. poz. 2091) dotyczące w szczególności obowiązku przestrzegania podwyższonych standardów bioasekuracji we wszystkich gospodarstwach utrzymujących drób na terytorium całego kraju, w tym obowiązku zapewnienia izolacji drobiu od ptaków dzikich, a także w zakresie ograniczeń w obrocie ptakami i wzmocnienia systemu powiadamiania przez posiadaczy drobiu o podejrzeniu choroby. Jednocześnie na obszarze całego kraju zakazano m.in. organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów z udziałem drobiu, czy oferowania drobiu do sprzedaży na targowiskach.

Służby weterynaryjne wdrażają w gospodarstwach wszystkie procedury zwalczania, przewidziane w przypadku wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków u drobiu, oraz kontrolują przestrzeganie przepisów mających na celu zmniejszenie ryzyka wystąpienia choroby u drobiu. W przypadku niestosowania się do określonych w nim przepisów są wydawane stosowne decyzje administracyjne.

3. Kwestie rynkowe

Na podstawie art. 220 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.), Komisja Europejska może przyjmować akty wykonawcze przyjmujące nadzwyczajne środki wsparcia rynku dotkniętego ograniczeniami dla handlu wewnątrz Unii i z państwami trzecimi, które to ograniczenia mogą wynikać ze stosowania środków zwalczania rozprzestrzeniania się chorób zwierząt.

W ramach nadzwyczajnych środków wsparcia, możliwa jest również pomoc w przypadku poważnych zakłóceń na rynku bezpośrednio związanych z utratą zaufania konsumentów spowodowanym zagrożeniami dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub zdrowia roślin oraz ryzykiem chorób - art. 220 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013. Wyżej wskazane państwa nie otrzymały takiej pomocy ze środków UE.

Nadzwyczajne środki wsparcia rynku podejmowane są na wniosek zainteresowanego państwa członkowskiego.

Powyższe środki mogą być podejmowane tylko, jeżeli zainteresowane państwo członkowskie szybko zastosowało środki zdrowotne i weterynaryjne w celu wyeliminowania choroby, oraz jedynie w zakresie i przedziale czasowym niezbędnym do wsparcia odnośnego rynku.

Unia zapewnia częściowe finansowanie pomocy odpowiadające 50 % wydatków poniesionych przez państwo członkowskie.

W następstwie złożenia wniosku przez zainteresowane państwo członkowskie, Komisja przedkłada projekt stosownego rozporządzenia wykonawczego. Rozporządzenie zawiera, między innymi, maksymalne ilości kwalifikujące się do finansowania w odniesieniu do każdego nadzwyczajnego środka wsparcia oraz poziom ryczałtowej kwoty częściowego finansowania w odniesieniu do każdego produktu. W celu uniknięcia podwójnego finansowania poniesione straty nie mogą być tymi, które już zrekompensowano w ramach pomocy państwa lub ubezpieczenia, a częściowe finansowanie powinno być ograniczone do kwalifikujących się produktów, w odniesieniu do których nie udzielono pomocy państwa w ramach rekompensat weterynaryjnych.

Państwo Członkowskie przeprowadza kontrolę prawidłowości płatności i przekazuje KE rozliczenie płatności, po ich zakończeniu.

Warunki udzielenia pomocy są precyzyjnie określone i wymagają szczegółowego udokumentowania.

PRIORYTET 8 ZAPEWNIENIE KONKURENCYJNOŚCI POLSKIEGO ROLNICTWA POPRZEZ SPRAWNE WPROWADZANIE DO PRODUKCJI ROŚLINNEJ NOWYCH ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

Polska zajmuje trzecie miejsce w UE pod względem obszaru użytków rolnych, a zrównoważona produkcja roślinna stanowi istotny element rozwoju produkcji zwierzęcej, przemysłu rolno-spożywczego i eksportu polskiej żywności. Dostęp do szerokiej gamy nowoczesnych i bezpiecznych środków ochrony roślin ma istotny wpływ na opłacalność i konkurencyjność produkcji roślinnej. Szacuje się, że właściwa ochrona pozwala zabezpieczyć ok. 30 % plonów.

Sprawne wprowadzanie nowych preparatów na rynek zwiększa możliwości zwalczania organizmów szkodliwych, wpływa na wielkości i jakości plonów oraz obniżenie cen i ograniczenie nielegalnego importu środków ochrony roślin.

Zgodnie z rejestrem wniosków wpływających od producentów środków ochrony roślin (rozpatrywanych chronologicznie) w bieżącym roku resort wyda około 360 zezwoleń na dopuszczenie środków ochrony roślin do obrotu. W ramach możliwych mechanizmów rejestracji priorytetowo traktować będziemy środki niskiego ryzyka (tj. o minimalnym stopniu szkodliwości) oraz preparaty dla rolnictwa ekologicznego.

PRIORYTET 9 INTENSYFIKACJA DZIAŁAŃ WSPIERAJĄCYCH PROMOCJĘ POLSKICH PRODUKTÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH NA RYNKU KRAJOWYM I NA RYNKACH ZAGRANICZNYCH

W 2017 r. MRiRW poprzez Agencję Rynku Rolnego w zakresie promocji polskich produktów rolno-spożywczych na rynkach zagranicznych będzie:

- wspierało rozwój współpracy handlowej polskiego sektora rolno-spożywczego z zagranicą (zgodnie z zadaniami ustawowymi),
- realizowało branżowy program promocji polskich specjalności żywnościowych (na podstawie umowy między ARR a Ministerstwem Rozwoju).

1. Wspieranie rozwoju współpracy handlowej polskiego sektora rolno-spożywczego z zagranicą

W 2017 r. ARR planuje skoncentrować działania na umożliwieniu przedsiębiorcom większej obecności na rynkach o dużym potencjale importowym, na których polska żywność jest jeszcze nieobecna lub występuje w niewielkim zakresie. Chodzi tu przede wszystkim o kraje azjatyckie, takie jak: Indie, Wietnam, Japonia, Iran czy Tajwan. Wsparcie promocyjne planuje się również w odniesieniu do rynków Republiki Południowej Afryki i USA. Jednocześnie ARR będzie kontynuować działania na rynkach, które są już dobrze znane polskim eksporterom, ale nadal wymagają wsparcia promocyjnego w budowaniu pozytywnego wizerunku polskiej żywności. Mowa tutaj o targach w takich krajach jak: Chiny z Hongkongiem, Algieria, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Niemcy oraz Białoruś.

Oprócz udziału w targach zagranicznych i misjach wyjazdowych, Agencja będzie realizowała działania na terenie kraju w formie misji przyjazdowych dla zagranicznych przedsiębiorców i dziennikarzy.

W ustawie budżetowej na 2017 r. zaplanowano na ten cel środki na poziomie 4 mln zł.

2. Branżowy program promocji polskich specjalności żywnościowych

Plan działań promocyjnych ARR na rynkach zagranicznych w 2017 r. uwzględnia również realizację postanowień umowy między ARR a Ministerstwem Rozwoju o partnerstwie przy wspólnej realizacji projektu pozakonkursowego pn. „Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand oraz działań promocyjno-informacyjnych w ramach nowego branżowego programu promocji polskich specjalności żywnościowych. Branżowy program promocji będzie realizowany w 5 krajach pozaeuropejskich (tj. w: Chinach, Indiach, Wietnamie, RPA i Zjednoczonych Emiratach Arabskich) oraz w 2 krajach unijnych (we Francji i w Niemczech).

Budżet na realizację branżowego programu promocji polskich specjalności żywnościowych wynosi na lata 2016–2019 ogółem 4,9 mln zł.

Oprócz działań bezpośrednio wspierających przedsiębiorców rolą ARR będzie także budowanie oraz wzmacnianie, w zależności od rynku, pozytywnego wizerunku Polski, polskich branż specjalności żywnościowych oraz ich produktów eksportowych.

PRIORYTET 10 OGRANICZENIE DEFICYTU BIAŁKA PASZOWEGO POPRZEZ ROZWÓJ SEKTORA ROŚLIN WYSOKOBIAŁKOWYCH

Bezpieczeństwo żywnościowe obejmujące dostępność polskiego, wolnego od GMO, źródła białka roślinnego jest celem nadrzędnym polityki gospodarczej Polski, stąd potrzeba zapewnienia zróżnicowanych i pewnych źródeł jego pozyskiwania. Podaż z produkcji krajowej materiałów paszowych w Polsce od lat nie pokrywa krajowego zapotrzebowania. Dlatego wzrost produkcji i wykorzystania nasion rodzimych roślin białkowych z przeznaczeniem na cele paszowe jako alternatywy dla importu dla śruty sojowej genetycznie zmodyfikowanej ma tu kluczowe znaczenie.

Uprawę roślin wysokobiałkowych będziemy wspierać w 2017 i kolejnych latach płatnościami bezpośrednimi do produkcji w ramach 2 podsektorów:

- podsektor roślin strączkowych na ziarno;
- podsektor roślin pastewnych.

Dopłaty te przyczynią się do zwiększenia potencjału białka roślinnego pochodzenia krajowego i rozwoju przemysłu paszowego w Polsce.

OBSZAR III ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

PRIORYTET 1 REALIZACJA STRATEGII NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU W ZAKRESIE ROLNICTWA, ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO

W związku z przyjęciem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) rozpoczną się prace nad aktualizacją strategii zintegrowanych (w tym Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020), zmianami dokumentu pn. Umowa Partnerstwa, zmianami w krajowych i regionalnych programach operacyjnych oraz nowelizacją ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Równocześnie będą prowadzone prace w zakresie realizacji projektów strategicznych i flagowych SOR. W związku z pracami w zakresie efektywności wydatkowania środków UE, rok 2017 będzie okresem wzmożonych prac przedstawicieli resortu w Komitetach Monitorujących regionalne i krajowe programy operacyjne na lata 2014-2020. Ważnym zagadnieniem dla realizacji tego priorytetu jest prowadzenie monitoringu realizacji polityki na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich, dlatego m.in. planuje się przeprowadzić kolejną edycję corocznego badania pn. Polska Wieś i Rolnictwo.

PRIORYTET 2 POPRAWA STANU GOSPODARKI WODNEJ NA OBSZARACH WIEJSKICH – MELIORACJE WODNE

Zapewnienie możliwości finansowania inwestycji z zakresu wykonywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych w ramach projektu strategicznego „Woda dla rolnictwa” poprzez udział w pracach nad przygotowaniem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Podjęcie działań na rzecz wprowadzenia zmian w Umowie Partnerstwa i programach operacyjnych, umożliwiających współfinansowanie inwestycji z zakresu wykonywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych ze środków UE.

Zwiększenie pomocy państwa dla spółek wodnych na wykonanie najpilniejszych zadań z zakresu utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych w celu zapewnienia poprawy stanu tych urządzeń i ich prawidłowego funkcjonowania.

PRIORYTET 3 PAKT DLA OBSZARÓW WIEJSKICH

Opracowanie Paktu jest jednym z projektów strategicznych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. W 2017r. będą kontynuowane prace rozpoczęte w 2016r. nad Paktem długookresowym, który będzie zarówno implementacją zaktualizowanej Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 (2030) jak również wspólną deklaracją Rządu w zakresie strategicznej roli obszarów wiejskich i rolnictwa dla zrównoważonego rozwoju kraju.

Konstrukcja Paktu będzie wzorowana m.in. na rozwiązaniach przyjętych w innych krajach, w tym w szczególności Agricultural Act of 2014 (określany także jako new Farm Bill), przyjętym w lutym 2014 r. w USA.

PRIORYTET 4 DELIMITACJA OBSZARÓW Z OGRANICZENIAMI NATURALNYMI (ONW) WEDŁUG NOWYCH ZASAD

W perspektywie finansowej 2014-2020 zmieniono zasady funkcjonowania (szczególnie sposobu wyznaczenia) instrumentu ONW typ nizinny.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia nr 1305/2013 w całej UE stosowane będą jednolite kryteria biofizyczne dotyczące klimatu, gleby oraz ukształtowania terenu.

Z uwagi na ściśle naukowy charakter tego zadania w Polsce prace związane z wyznaczeniem obszarów z ograniczeniami naturalnymi były prowadzone głównie przez Instytuty naukowe przy wsparciu Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej. Wykonane w latach 2009-2016 przez IUNG-PIB prace wykazały, że w warunkach Polskich największe znaczenie mają kryteria odnoszące się bezpośrednio do właściwości gleb.

Nowym, obowiązkowym dla Państw członkowskich elementem wyznaczenia ONW typ nizinny jest konieczność wyłączenia ze wsparcia obszarów, na których znaczące ograniczenia naturalne zostały udokumentowane, ale przewyżczono je np.:

- poprzez inwestycje czy intensywne metody produkcji, które rekompensują utracone dochody lub dodatkowe koszty;
- poprzez procedury zawężania obszarów (ang. fine tuning).

Obecnie 51,5 % odpowiada statusowi ONW nizinny. Z tego ok. 40,5% UR zachowa status ONW, 11,2% UR utraci status ONW, a 6% UR po raz pierwszy uzyska status ONW.

Utrata statusu ONW typ nizinny przez część obszarów jest wynikiem odejścia od dotychczas stosowanych kryteriów – Wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej oraz czynników demograficznych, na rzecz jednolitych w całej UE kryteriów biofizycznych.

Dla jednostek administracyjnych które na skutek nowej delimitacji utracą status ONW typ nizinny, MRiRW planuje kilka działań łagodzących/osłonowych takich jak: wyodrębnienie nowej kategorii ONW typ specyficzny, przejściowe (degresywne) płatności dla rolników, którzy na skutek nowej delimitacji utracą wsparcie w ramach ONW, ukierunkowanie części środków w ramach PROW 2014-2020 na działania wspierające jednostki administracyjne (lub regiony), w których nastąpi największa strata w powierzchni ONW.

Proces uzgodnień ze służbami KE i przyjęcie nowych rozwiązań w prawodawstwie krajowym muszą zostać zakończone w 2017 r., tak aby możliwe było wdrożenie w życie delimitacji ONW wg nowych zasad od dnia 1 stycznia 2018 r.

OBSZAR IV POLITYKA SPOŁECZNA

PRIORYTET 1 POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH MIESZKAJĄCYCH NA WSI

W celu zmniejszenia wykluczenia społecznego na obszarach wiejskich, w szczególności osób starszych z obszarów wiejskich, prowadzone będą prace zmierzające do zainicjowania nowych instrumentów polityki społecznej i zdrowotnej, na bazie dobrych praktyk krajowych i zagranicznych, mające na celu podtrzymanie aktywności osób starszych i zapewnienie ich udziału w życiu społecznym, a także poszukiwanie najefektywniejszych rozwiązań w zakresie opieki nad osobami starszymi.

W 2017 r. wdrożone zostaną zmiany w ustawie z dnia 20 grudnia o ubezpieczeniu społecznym rolników dotyczące podwyższenia najniższych świadczeń emerytalno-rentowych rolniczych do wysokości 1 000 złotych w ramach waloryzacji tych świadczeń.

Ponadto MRiRW realizować będzie projekt strategiczny w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, promujący ideę społecznej funkcji gospodarstw rolnych, łączącą rolnictwo wielofunkcyjne i usługi o charakterze społecznym (lub zdrowotnym) na poziomie lokalnym, umożliwiające dywersyfikację dochodów rolników połączoną z szerszą ofertą usług socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

PRIORYTET 2 PROGRAM WSPARCIA DLA OBSZARÓW PO BYŁYCH PGR

W Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju ujęty został projekt strategiczny: Pakiet działań dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją do roku 2020 dotyczący rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, aktywizacji lokalnych zasobów ludzkich, pobudzania lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych, a także poprawy dostępu mieszkańców do podstawowych usług publicznych. Jednym z elementów Programu będzie rewitalizacja obszarów defaworyzowanych, w tym po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych polegająca na stworzeniu takich warunków bytowych, które zachęcałyby do pozostania w środowisku wiejskim, stworzenia trwałych więzi społecznych oraz warunków do alternatywnego wykorzystania dostępnych zasobów celem zwiększenia atrakcyjności obszarów oraz potencjału dochodowego miejscowej ludności. Celem podjęcia tych działań jest osiągnięcie wymiernych efektów gospodarczych związanych z rozwojem przedsiębiorczości i ze wzrostem poziomu inwestycji na obszarach zagrożonych marginalizacją. Pakiet działań realizowany będzie przy wykorzystaniu oraz ukierunkowaniu dostępnych, a także nowych źródeł finansowych – głównie krajowych i regionalnych programów operacyjnych 2014-2020 (dostosowania Programów Operacyjnych do potrzeb obszarów zmarginalizowanych - poprzez swoich przedstawicieli w Komitetach Monitorujących Regionalne Programy Operacyjne na lata 2014-2020, MRiRW stale zgłasza konieczność wprowadzenia preferencyjnych kryteriów dla projektów mających na celu rewitalizację wiejskich obszarów defaworyzowanych, w tym obszarów popegeerowskich, poprzez zarówno działania o charakterze inwestycyjnym jak i społecznym), nowego Mechanizmu

Norweskiego 2017+ i środków krajowych m.in. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Polskiego Funduszu Rozwojowego, w zależności od możliwości ich włączenia w realizację Programu.

Podmiotem odpowiedzialnym za ten projekt jest Ministerstwo Rozwoju, które będzie współpracować m.in. z MRiRW.

Jednocześnie jako jedno z działań do podjęcia i realizacji do 2020 roku, w interwencji 4.2. Aktywizacja obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w obszarze rozwój zrównoważony terytorialnie wskazano udoskonalenie realizacji zintegrowanych działań rewitalizacyjnych na podstawie programów rewitalizacji ukierunkowanych na wsparcie obszarów zdegradowanych, w tym po byłych państwowych gospodarstwach rolnych (w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym).

Ponadto Agencja Nieruchomości Rolnych sporządziła „Wykaz mienia wchodzącego w skład Zasobu Własności Rolnej skarbu Państwa, które może być wykorzystane celem aktywizacji środowisk popegeerowskich – stan na 14.12.2016r.”, m.in: infrastruktury związanej z funkcjonowaniem osiedli mieszkaniowych oraz niewielkich obszarowo gruntów, mogących stanowić bazę uzyskiwania alternatywnych źródeł dochodów.

OBSZAR V INSTYTUCJE, ADMINISTRACJA, PROGRAMOWANIE I FINANSOWANIE

PRIORYTET 1 KONSOLIDACJA ADMINISTRACJI ROLNEJ

Konsolidacja administracji rolnej poprzez utworzenie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w miejsce likwidowanych ARR i ANR oraz przejęcie przez AR i MR zadań agencji płatniczej (dotychczas wykonywanych przez ARR), co doprowadzi do konsolidacji wszystkich zadań płatniczych w AR i MR. Zmiany organizacyjne mają na celu optymalizację funkcjonowania administracji rolnej, lepsze wykorzystanie zasobów oraz poprawę współpracy i przepływu informacji. Zmniejszone zostaną w ten sposób koszty jej funkcjonowania, nastąpi poprawa efektywności i jakości obsługi podmiotów będących beneficjentami zadań prowadzonych przez agencje rolne, zwłaszcza rolników.

PRIORYTET 2 KONSOLIDACJA SYSTEMU URZĘDOWEJ KONTROLI ŻYWNOŚCI

W kwestii systemu urzędowej kontroli żywności należy stwierdzić, że w Polsce nadzór nad żywnością podzielony jest pomiędzy 5 instytucji kontrolnych podległych 3 organom naczelnym. Jak pokazuje praktyka, powoduje to np. trudności z ustaleniem organu odpowiedzialnego za urzędowe kontrole.

Powołanie jednej jednostki organizacyjnej obejmującej całokształt zagadnień związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem żywności:

- pozwoli objąć w jednej Inspekcji cały łańcuch produkcji i obrotu żywnością,
- zapewni lepszą organizację pracy, optymalne wykorzystanie bazy laboratoryjnej, specjalistycznego

- sprzętu dotychczasowych Inspekcji, a także ich zasobów kadrowych i majątkowych,
- wyeliminuje przypadki dotyczące dublowania się lub nakładania kompetencji w niektórych obszarach objętych nadzorem. Jednocześnie nastąpi zintegrowanie procesów, które obecnie są rozczłonkowane i rozproszone w wielu instytucjach,
 - pozwoli skuteczniej wyeliminować z obrotu produkty zafalszowane, czyli takie które nie spełniają jakości handlowej,
 - wyeliminuje obszary, w których występują trudności z ustaleniem organu odpowiedzialnego za urzędowe kontrole.

Jest to jedyne rozwiązanie pozwalające na poprawę przyjętego w Polsce modelu nadzoru nad uczestnikami łańcucha żywnościowego, przy jednoczesnym zmniejszeniu obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorców i wydajniejszym wykorzystaniu środków finansowych przeznaczonych na pracę inspekcji.

PRIORYTET 3 AKTYWNY UDZIAŁ MRIRW W PRACACH NAD KRAJOWYM PROGRAMEM OCHRONY POWIETRZA DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030)

W zakresie ochrony powietrza i zmian klimatu, z punktu widzenia sektora rolnego istotne są 2 toczące się obecnie na poziomie UE procesy.

Wdrażanie tzw. dyrektywy NEC, określającej dla państw członkowskich poziomy redukcji emisji substancji zanieczyszczających powietrze (amoniaku, tlenków azotu, dwutlenku siarki, niemetanowych lotnych związków organicznych oraz cząstek stałych) w perspektywie do 2030 w porównaniu z 2005. Dla sektora rolnego największe znaczenie ma poziom redukcji amoniaku wynoszący -17%, gdyż emisje te dotyczą głównie rolnictwa. Oznaczać to może nałożenie dodatkowych ograniczeń na sektor rolny i wprowadzenia rozwiązań zmniejszających emisję amoniaku. Dyrektywa NEC weszła w życie 31.12.2016. Do 1.07.2018 Polska musi transponować ją do przepisów krajowych, i te prace już trwają, zaś do 1.04.2019 - przygotować i przekazać do KE Pierwszy Krajowy Program ograniczania zanieczyszczenia powietrza.

Wdrażanie postanowień pakietu energetyczno-klimatycznego UE. Ramy polityczne w tym zakresie przyjęte w 2014 r. zakładają cel redukcji emisji gazów cieplarnianych z sektorów non-ETS równy -30% w roku 2030 w stosunku do 2005. W lipcu 2016 r. KE przedstawiła projekty dwóch rozporządzeń: dotyczącego rocznych wiążących ograniczeń emisji gazów cieplarnianych w ramach tzw. sektora non-ETS (obejmującego rolnictwo) oraz włączenia sektora użytkowania gruntów, zmian użytkowania gruntów oraz leśnictwa (tzw. sektor LULUCF) do ram polityki klimatyczno-energetycznej. W zakresie rozporządzenia non-ETS dla Polski zaproponowano cel redukcyjny na poziomie -7%. Oznacza to, że do 2030 sektory non-ETS muszą łącznie podjąć działania ograniczające emisję o 7%. Nie jest jeszcze znany udział poszczególnych sektorów w realizacji tego celu. Polska sprzeciwia się tak wysokiemu poziomowi redukcji, zwłaszcza że wcześniej postulowała przyznanie jej celu na poziomie 0%.

Obecnie w UE toczy się dyskusja, której celem jest wypracowanie kompromisu w zakresie poziomów redukcji przez wszystkie państwa członkowskie. Prace te potrują co najmniej do końca 2017 r.

W 2017 r. MRiRW będzie: ściśle współpracować z Ministerstwem Środowiska w zakresie przygotowania krajowego planu ograniczania zanieczyszczenia powietrza, wspierać MŚ w procesie negocjacyjnym na poziomie UE w zakresie rozporządzeń non-ETS i LULUCF, aktywnie włączać instytuty naukowe nadzorowane przez MRiRW (w ramach istniejących możliwości finansowych) w proces wypracowania jak najbardziej optymalnych kosztowo oraz ekonomicznie rozwiązań, dzięki którym możliwe będzie wypracowanie kompleksowego podejścia w zakresie dostosowań polskiego sektora rolnego do wymogów UE dotyczących ochrony powietrza i klimatu i przygotowanie wniosków dla sektora.

Perspektywa nałożenia na rolnictwo dodatkowych wymogów w tych obszarach będzie wykorzystana jako argumentu na rzecz utrzymania unijnego finansowania WPR po 2020 r., w tym również wyrównania poziomu płatności bezpośrednich.

OBSZAR VI EDUKACJA I WIEDZA NA OBSZARACH WIEJSKICH

PRIORYTET 1 INNOWACJE I BADANIA NAUKOWE

W 2017 r. wzmacniane będą procesy i mechanizmy transferu wiedzy i innowacji z nauki do praktyki rolniczej, w szczególności w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Po stronie sektora badań i rozwoju w proces ten zostaną zaangażowane przede wszystkim instytuty naukowe i państwowe jednostki doradztwa rolniczego. Partnerem w procesie są m.in. grupy operacyjne na rzecz innowacji oraz rolnicy, firmy rolno-spożywcze i inne podmioty zainteresowane wdrażaniem innowacji. Kontynuowane będą działania na rzecz silniejszego włączenia instytutów badawczych w Program Horyzont 2020.

Ponadto w 2017 roku kontynuowane będą działania mające na celu zapewnienie stabilnego finansowania działalności badawczo-rozwojowej Instytutów oraz zwiększenie efektywności, w tym działania na rzecz powołania Rady Badań Rolniczych i Innowacji.

PRIORYTET 2 ROZWÓJ DORADZTWA ROLNICZEGO

W 2017 r. opracowana będzie koncepcja rozwoju doradztwa rolniczego, która będzie podstawą do przygotowania propozycji zmian legislacyjnych w ustawie z dnia 22 października 2004r. o jednostkach doradztwa rolniczego. Celem działań będzie również podnoszenie jakości usług świadczonych przez państwowe jednostki doradztwa rolniczego oraz jakości kapitału ludzkiego w tych jednostkach. Prowadzone będą też prace na rzecz zapewnienia efektywnego nadzoru Ministra nad działalnością Ośrodków Doradztwa Rolniczego.

PRIORYTET 3 ROZWÓJ OŚWIATY ROLNICZEJ

W celu wyrównywania szans edukacyjnych mieszkańców obszarów wiejskich, podnoszenia poziomu i jakości kształcenia młodzieży i dorosłych uczących się w szkołach rolniczych, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaplanował w budżecie na 2017 r. dla 47 resortowych szkół rolniczych, kwotę 216 mln 626 tys. zł z przeznaczeniem na działalność edukacyjną, w tym na rozwój bazy dydaktycznej szkół kwotę 29 mln 485 tys. zł.

W 2017 r. realizowany będzie dalszy rozwój sieci szkół resortowych. Od 1.01.2017 r. nastąpi przejęcie przez MRiRW dwóch szkół rolniczych. Kontynuowane będą rozmowy i wizje lokalne w sprawie przejścia przez MRiRW kolejnych szkół rolniczych od 1.01.2018 r.

OBSZAR VII GOSPODARKA ZIEMIĄ I NIERUCHOMOŚCIAMI ROLNYMI SKARBU PAŃSTWA

PRIORYTET 1 KSZTAŁTOWANIE USTROJU ROLNEGO W POLSCE

Dalszy monitoring regulacji wprowadzonych ustawą z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw; rozpoczęcie prac nad projektem ustawy o ustroju rolnym. Znowelizowane przepisy ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego obowiązują zaledwie od 30 kwietnia 2016 r. stąd też konieczny jest stały nadzór nad ich praktyczną realizacją w obrocie oraz szczegółowa analiza pod kątem skuteczności, wypełniania funkcji (określonej w art. 1 ustawy) a także kompletności w odniesieniu do współczesnych realiów polskiego rolnictwa. Uchwalenie ustawy z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw nie oznacza zakończenia prac legislacyjnych w zakresie kształtowania ustroju rolnego. Zachodzi potrzeba kompleksowego uregulowania całokształtu ustroju rolnego w Polsce, stanowiącego układ stosunków własnościowych, dzierżawy rolniczej oraz form organizacji produkcji w rolnictwie, jak również form organizacji rynku rolnego.

OBSZAR VIII INSTYTUCJE PODLEGŁE I NADZOROWANE

PRIORYTET 1 ANALIZA SYTUACJI EKONOMICZNEJ ORAZ DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI PODLEGŁYCH I NADZOROWANYCH NA 2017 ROK

PRIORYTET 2 NADZÓR WŁAŚCICIELSKI NAD SPÓLKAMI PRAWA HANDLOWEGO Z BRANŻY ROLNO-SPOŻYWCZEJ

W związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2017r. ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2016r., poz. 2259), Rada Ministrów działając na podstawie art. 8 ust. 2 ww. ustawy, wydała w dniu 3 stycznia 2017 r. rozporządzenie w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne (Dz. U. z 2017r., poz. 10).

Na podstawie załącznika nr 1 do ww. rozporządzenia, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wykonuje uprawnienia z akcji /udziałów należących do Skarbu Państwa w dwudziestu jeden spółkach z sektora rolno-spożywczego (w tym: rynki hurtowe, przetwórstwo oraz produkcja roślinna i zwierzęca).

Do głównych celów nadzoru właścicielskiego należy zaliczyć przede wszystkim wzrost efektywności działania, skuteczności zarządzania i wartości spółek z udziałem Skarbu Państwa oraz optymalizacja wartości nadzorowanych aktywów, zapewnienie transparentności działalności spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Przekazanie tych podmiotów pod nadzór Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi będzie wspomagać skuteczną realizację polityki rolnej państwa. Docelowo stworzy ministrowi narzędzia oddziaływania na hodowlę i postęp biologiczny w produkcji roślinnej i zwierzęcej w Polsce, a tym samym da narzędzie do skutecznej realizacji polityki rolnej i hodowlanej państwa.

Po przejęciu przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nadzoru właścicielskiego nad spółkami Skarbu Państwa z sektora rolno-spożywczego, koniecznym będzie dostosowanie struktury Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi do realizacji nowych zadań poprzez utworzenie nowej komórki organizacyjnej – np. Departamentu Nadzoru Właścicielskiego, dedykowanej dla obsługi tych zadań. Nowo utworzony Departament zapewni możliwość skutecznego realizowania polityki właścicielskiej względem nadzorowanych podmiotów.